

[Lysholm Christensen]

Fru Annette Just stillede et konkret spørgsmål, som jeg lige må kommentere, nemlig dette med anmeldelserne i København og påstanden om, at jyderne kører for stærkt. Der er overhovedet ikke tale om, at vi vil diskriminere nogen i denne sammenhæng. Det er helt tilfældigt, at det lige er et tal fra København, vi har brugt i vores bemærkninger; vi kunne også have fundet nogle meget høje tal fra Århus f.eks. Der er tale om et landsdækkende problem.

Jeg skal takke for sympatien, men i øvrigt notere med lidt skuffelse, at det kneb noget med viljen, men lad os prøve at tale videre – om ikke andet så om det med påtaleretten – og se, om vi kan få gennemført en ændring dér.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Hr. Lysholm Christensen sagde bl. a., at det er de unge, man kan se sidde og drikke en øl, mens de kører. Nu ved jeg ikke, hvilken kategori »de unge« er, men jeg vil tillade mig at fremføre den påstand – det er ikke, fordi det skal være et forsvar for de unge – at de, der er værst, absolut er dem, der var unge for 20 år siden, og dem vil jeg kalde for midaldrende, altså mennesker på min alder – det er for ikke at genere nogen, jeg siger det på den måde.

Jeg synes, vi også skal erkende, at de, der er unge i dag og lige har fået kørekort eller har haft det i op til 10 år, faktisk er meget mere ansvarsbevidste end dem, som jeg måske lidt ondskabsfuldt vil kalde midaldrende. Og derfor skal vi nok lade være med altid bare at sige, at det er de unge, der har skylden for det hele. Det er det såmænd ikke.

Lysholm Christensen (KRF):

Til fru Annette Just vil jeg sige, at det heller ikke var min påstand, at det altid var de unge, der var skyld i det. Jeg tror da egentlig også, at de unge på mange måder er mere ansvarsbevidste i dag, men jeg vil gerne nævne nogle konkrete tal netop fra Færdselssikkerhedskommissionens rapport, hvor man har konstateret, at de ca. 90 pct. mandlige spirituspåvirkede førere fordeler sig efter en skala, som er opført her, og hvorfra jeg lige skal nævne, at 38 pct. var unge mænd i alderen fra 18 til 24 år, og denne aldersgruppe udgør kun 8 pct. af biltrafikken. Det vil altså sige, at vi har en gruppe af unge især mandlige personer mellem 18 og 24 år, som teg-

ner sig for en meget stor del af de pågrebne spiritusbilister. Så der er altså en lille smule om, at vi har at gøre med et problem her, uden at jeg i øvrigt skal lægge hele skylden på de unge.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 150:

Forslag til lov om ændring af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. samt af lov om forsikringsvirksomhed. (Omlægning af regnskabsår, revisorskift m.v.).

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 21/2 91).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4-8 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 134:

Forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven. (Styrkelse af revisionen og øget gennemsigtighed i regnskaberne).

Af Erling Olsen (S) m.fl.

(Fremsat 6/2 91).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 135:

Forslag til lov om ændring af aktieselskabsloven. (Styrkelse af revisionen).

Af Erling Olsen (S) m.fl.

(Fremsat 6/2 91).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 17:

Forslag til folketingsbeslutning om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens opgaver.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 25/1 91).

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 18:

Forslag til folketingsbeslutning om revision af årsregnskabsloven.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 25/1 91).

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af aktieselskabsloven.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 25/1 91).

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Efter ønske skal jeg fastsætte en taletid på 15 minutter for ordførerne i første omgang.

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Den lange række af lovforslag og beslutningsforslag, vi i dag skal behandle sammen, har deres baggrund i de seneste måneders offentlige debat om årsregnskaber, selskabsledelsens pligter og ansvar og den lovpligtige revision ikke mindst i lyset af Nordisk Fjer-sagen.

Regeringen lægger stor vægt på, at erhvervsvirksomhed i selskabsform foregår under betryggende vilkår. Jeg vil dog gerne fremhæve, at det nu som før er det enkelte selskabs ledelse, der er ansvarlig for, at selskabet drives forsvarligt og hæderligt i forhold til aktionærer, medarbejdere, investorer, samhandelspartnere og det omgivende samfund i øvrigt. Det er samtidig revisor, der må stå inde for, at de regnskaber, som gives en blank påtegning, også giver et retvisende billede af den pågældende virksomhed. Det er helt afgørende, at dette grundlæggende ansvar for selskabsledelse og revisor fastholdes, og lovgivningen må ikke forrykke dette ansvar.

Regeringen har med stor opmærksomhed fulgt begivenhederne omkring Nordisk Fjer og den debat, sagen har givet anledning til i medierne. I Industriministeriet har vi gennemgået regelsættet og fundet, at der allerede nu bør foretages justeringer og opstramminger. Ændrin-

gerne forøger regnskabernes informationsværdi og gennemsigtighed til gavn for regnskabsbrugerne, og det er det, der er udmøntet i regeringens lovforslag nr. L 150, som er et af de lovforslag, vi har til behandling.

I tilslutning til de foreslåede lovændringer vil indsendelsesfristen for de halvårsrapporter, de børsnoterede selskaber skal indsende til Fondsbørsen, blive forkortet fra 4 til 2 måneder efter halvårsperioden.

Det er min hensigt samtidig at ændre bekendtgørelsen om opstilling af regnskaber. Når man skifter metode i årsregnskabet, får man fremover en pligt til foruden det sædvanlige regnskab at opstille en supplerende resultatopgørelse og balance, der er lavet efter den hidtidige metode.

På lidt længere sigt er der også reformarbejder i gang, der har relation til de emner, vi behandler her i dag.

Jeg kan nævne, at man i Industriministeriets selskabsretspanel er i færd med en gennemgang af selskabslovene med henblik på en forenkling og fremtidstilpasning under hensyn til erhvervslivets strukturændringer, den stigende internationalisering og EF's indre marked. I denne forbindelse vil panelet behandle spørgsmålet om bestyrelsens og direktionens beføjelser, pligter og ansvar – spørgsmål, der også behandles i EF-regi i forbindelse med forslaget til et femte selskabsdirektiv.

Jeg kan også nævne, at der er igangsat en vurdering af Revisornævnets fremtidige virksomhed. Dette arbejde skal føre frem til en modernisering af de regler, der gælder for nævnet.

Jeg kan endelig nævne, at jeg så sent som i går har haft et møde med repræsentanter for Foreningen af Statsautoriserede Revisorer. Vi havde her lejlighed til at drøfte mulighederne for at styrke foreningens arbejde med regnskabsvejledninger. Vi drøftede særlig muligheden for, at også investorinteresser kan inddrages i arbejdet, og jeg forstår, at foreningen er positiv over for en sådan udvikling og nu vil drøfte spørgsmålet med de erhvervsorganisationer, som hidtil har medvirket ved udarbejdelsen af regnskabsvejledninger.

Jeg ser med tilfredshed på, at der også på dette felt tages formålstjenlige initiativer.

Regeringens lovforslag må ses som et element i den ydre vold, som samfundet må etablere for at værne mod misbrug.

[Industriministeren]

Socialdemokratiets to lovforslag, som jeg skal vende mig til nu, har, så vidt jeg kan se, helt det samme sigte, men giver mig alligevel anledning til nogle bemærkninger.

Socialdemokratiet foreslår i lovforslag nr. L 134 en 5-års-oversigt med sammenlignelige tal for driftsresultat og balance. Jeg finder det nok ikke helt rimeligt at belaste selskaber med historiske sammenligningsoversigter, der går 5 år tilbage i tiden. Hertil kommer, at oversigterne vil blive så omfattende, at de frem for gennemskuelighed vil medføre uoverskuelighed for den almindelige regnskabslæser, så det, der kan opnås ved dette forslag, står nok ikke helt mål med de byrder, som selskaberne pålægges.

Socialdemokratiet foreslår endvidere at sænke grænsen for at kunne kræve en medrevisor fra 10 til 5 pct. Det forslag mener jeg heller ikke tiden er inde til at følge. Den sædvanlige grænse for anvendelse af reglerne om minoritetsbeskyttelse er 10 pct. af aktiekapitalen, og jeg er ikke bekendt med tilfælde, der dokumenterer et behov for nedsættelse af denne procentgrænse.

I lovforslag nr. L 134 foreslår Socialdemokratiet, at såvel bestyrelsen som den afgående revisor uopholdeligt skal give Københavns Fondsbørs en begrundet redegørelse for revisorskifte i børsnoterede selskaber. Regeringens forslag er på dette punkt måske umiddelbart en bedre og mere rimelig løsning med det samme formål. Regeringens forslag pålægger den tiltrædende revisor pligt til at rette henvendelse til den fratrædende revisor, der får pligt til at oplyse grunden til sin fratræden, og på denne måde sikres kontinuiteten i revisionen effektivt.

For de børsnoterede selskaber foreslår regeringen også, at den fratrædende revisor skal give meddelelse om revisorskiftet til Københavns Fondsbørs med henblik på offentliggørelse. Jeg finder, at det nok ikke er hensigtsmæssigt, at begrundelsen for revisors fratræden i børsnoterede selskaber skal gives til Fondsbørsen og offentliggøres. Hvis grundene til revisors fratræden skal offentliggøres, vil der være risiko for, at begrundelsen ikke afdækker de reelle forhold. Der vil ofte være tale om forskelligartede og måske svært dokumenterbare omstændigheder, som vanskeligt lader sig sammentage i en meddelelse til Fondsbørsen.

Men i øvrigt er regeringens formål og Socialdemokratiets formål det samme, så mon ikke vi skulle kunne finde frem til en formulering, der tilfredsstillende alle parter.

Socialdemokratiet foreslår også, at revisor igen skal afgive en revisionsberetning til generalforsamlingen i store selskaber. Revisionsberetningen blev formelt ophævet i 1982, og Socialdemokratiets forslag vil i den nuværende udformning i realiteten være en svækkelse af retstilstanden. Efter de gældende regler skal langt de fleste af de ønskede oplysninger gives i revisionspåtegningen på regnskaber, der er tilgængelige ikke blot for aktionærerne, men for enhver. Genindførelse af revisionsberetningen kunne føre til en opdeling af de oplysninger, som i dag er samlet i revisionspåtegningen, og det kræver nok også en ekstra grundig drøftelse i Erhvervsudvalget, før man beslutter sig til et sådant tiltag.

Vedrørende revisors rolle foreslår Socialdemokratiet i lovforslag nr. L 135 en præcisering af revisors pligt til at besvare spørgsmål på generalforsamlingen. Socialdemokratiet vil udforme bestemmelsen som en udvidelse af ledelsens oplysningspligt, som den er efter aktieselskabslovens regler. Det medfører, at det alene er bestyrelsen, der skal bestemme, om et givet spørgsmål skal besvares eller ej. Bestyrelsen kan nemlig nægte at besvare spørgsmål, hvis den skønner, at det ikke kan ske, uden at det vil medføre væsentlig skade for selskabet.

Det er selskabets ledelse, der aflægger regnskabet. Ledelsen må selv besvare spørgsmål om selskabets økonomiske stilling, men bestyrelsen har faktisk allerede i dag mulighed for at anmode revisor om at redegøre for regnskabsmæssige spørgsmål på generalforsamlingen.

Regeringen foreslår i stedet, at revisor har pligt til at besvare spørgsmål på generalforsamlingen til belysning af revisors opgave i forbindelse med regnskaber m.v., der påtegnes af en revisor.

Jeg skal herefter gå over til at knytte nogle bemærkninger til SF's tre beslutningsforslag.

SF foreslår i forslag nr. B 17 en udvidelse af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens beføjelser. Styrelsen skal fremtidig undersøge baggrunden for unormale foreteelser. Jeg mener, det er en dårlig idé, som kan blive brugt til at forflygtige ledelsens og revisors ansvar. Som jeg har nævnt før, er det helt afgørende, at det grundlæggende ansvar for ledelse og revisor fastholdes. Styrelsen bør ikke belastes med nye egentlige tilsynsopgaver. Det gælder også forslaget om, at styrelsen skal have mulighed for at gennemføre

[Industriministeren]

granskning af selskaber. Jeg mener, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen først og fremmest skal være registreringsmyndighed, og den har som sådan også fuldt op at gøre.

I forslag nr. B 18 foreslås en væsentlig reduktion af valgmulighederne mellem forskellige regnskabsprincipper. Beslutningsforslaget ser herved ganske bort fra, at årsregnskabslovens bestemmelser om værdiansættelse skal favne alle typer af virksomheder. Selskaberne har behov for at kunne vælge mellem flere muligheder. Det er derfor ikke nogen god idé at indskrænke valgmulighederne.

Desuden foreslår SF en indskrænkning af mulighederne for at ændre regnskabsprincipperne til helt ekstraordinære situationer. Det er allerede som hovedregel forbudt efter gældende ret at ændre værdiansættelsesmetoderne fra det ene regnskabsår til det næste. Dette princip kan kun fraviges i undtagelsestilfælde, og i så fald skal fravigelsen anføres i noter og behørigt begrundes. En yderligere indskrænkning af disse muligheder er næppe realistisk bortset fra den nye opstillingsbekendtgørelse, jeg omtalte forud.

Med hensyn til regnskabets informationsværdi erindrer jeg om, at der i forbindelse med gennemførelsen af regeringens lovforslag bliver taget hensyn til disse ting, således at selskabet ved metodeskift skal opstille disse supplerende resultatopgørelser og balancer.

I beslutningsforslag nr. B 19 foreslår SF, at det præciseres, hvilke dispositioner der kun er gyldige, hvis det fremgår af et godkendt bestyrelsesreferat, at dispositionen har været behandlet og godkendt på et bestyrelsesmøde. Selskabslovene foreskriver i overensstemmelse med 1. selskabsdirektiv, hvordan medlemmer af bestyrelse og direktion repræsenterer et selskab udadtil. Disse tegningsregler, som de kaldes, betyder, at aftaler, som de pågældende indgår på selskabets vegne, forpligter selskabet.

Manglende overholdelse af interne forskrifter, kompetenceregler og godkendelsesprocedurer bør ikke som foreslået af SF tillægges ugyldighedsvirkning. Det vil være en uheldig sammenblanding af eksterne tegningsregler og interne beslutningsregler i selskabet. En anden sag er, at direktøren ved at tilsidesætte interne regler kan ifalde erstatningsansvar over for selskabet.

Jeg skal i øvrigt bemærke, at spørgsmålet om direktionens og bestyrelsens beføjelser og pligter er til behandling både i selskabsretspanelet og i EF-regi i forbindelse med 5. selskabsdirektiv.

Med hensyn til SF's forslag om, at direktionen skal have pligt til at informere bestyrelsen om forhandlinger vedrørende større planlagte økonomiske dispositioner, skal jeg blot bemærke, at forslaget burde være overflødig. Det fremgår allerede af aktieselskabsloven, at dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning, kun kan foretages af direktionen efter særlig bemyndigelse af bestyrelsen. Det er således allerede en pligt.

Jeg skal sammenfattende anbefale, at det videre arbejde med lovændringerne sker på grundlag af regeringens lovforslag, men jeg ser mange positive ting i de formål og forslag, der i øvrigt er fælles for regeringens lovforslag og, må jeg sige, specielt Socialdemokratiets forslag. Jeg er overbevist om, at vi kan finde en fælles løsning, som er til gavn for erhvervslivet også i fremtiden.

Erling Olsen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren dels for den imødekomende holdning over for tankerne i vore forslag, dels for den udmærkede gennemgang af samtlige seks forslag, som vi diskuterer her under ét. Det gør det muligt for mig at koncentrere mig om nogle principielle synspunkter, vi har på dette område.

Når der sker sådan noget, som vi har set i Nordisk Fjer og andre steder, så må man spørge, hvilke lovbestemmelser m.v. der måtte være overtrådt, hvem der er de skyldige, og det er en opgave for andre end lovgivningsmagten.

Men lovgivningsmagten må også spørge sig selv: Sig mig, har vi ikke et medansvar for, at det kan komme så langt, fordi de regler, vi er ansvarlige for, ikke er tilstrækkelige? Og så er det, at man må sige: Jamen kræves der ikke lovændringer? Samtidig må man sige til sig selv: Vi har set, at vi mange gange, når mere dramatiske begivenheder forekommer uden for dette hus, skrider til hovsalovgivning.

Derfor har det været en balance imellem på den ene side at få lavet nogle opstramninger, som synes åbenbart påkrævede, og på den anden side at få sat gang i et arbejde med mere

[Erling Olsen]

grundlæggende ændringer af lovgivningen om de informationer, som virksomhederne skal give til offentligheden under de nuværende forhold.

Det kan måske synes lidt ejendommeligt, at Socialdemokratiet optræder så klart som et investortparti, men det gør vi altså, fordi ca. 30 pct. af befolkningen efterhånden har fået individuel ejendomsret til aktier. Tænk bare på sparekassernes overgang til aktieselskabsform. Alene Bikuben har nu 180.000 aktionærer. Desuden får lønmodtagerne i stigende grad i fællesskab aktiebesiddelser gennem deres nye og eksisterende pensionsordninger.

Det vil sige, at der er et ekstra incitament for os, en ekstra tilskyndelse for os til at kræve åbenhed og gennemsigtighed og til at gennemtænke de krav, der må stilles til informationssystemerne i dag og i de nærmest kommende år. Vi er glade for, at man i ministeriet og i revisorkredse har igangsat et arbejde om fremtidens krav til informationssystemerne med henblik på at nå rimelig hurtige resultater og at inddrage investorkredse i høringerne.

Kigger vi på de fremsatte forslag, har tre ting i hvert fald set fra vores synspunkt været åbenbare: at der skiftes regnskabsprincipper, uden at det i tilstrækkelig grad går op for offentligheden, at der skiftes revisor, uden at det i tilstrækkelig grad går op for offentligheden hvornår, hvorfor og hvordan, og at revisor ikke har tilstrækkelige muligheder for på generalforsamlingen at svare på spørgsmål fra aktionærerne.

Der er forskellige tekniske løsninger på alle disse problemer. Der ligger forskellig teknik i de forslag, der er fremme. Men jeg fornemmer, at det kan vi snakke os til rette om, og jeg fornemmer, at der her må være basis for et ganske bredt forlig om disse ting.

Det, der nok bliver konfrontationsområdet, er spørgsmålet om de 5 eller 10 pct. Men det er jo noget, som er et generelt konfrontationsområde. Vi har det også i forbindelse med insiderhandellovgivning, og det må ses i denne sammenhæng. Men på de områder, som er væsentlige i de forslag, der ligger, fornemmer jeg at der kan blive et bredt flertal.

For så vidt angår SF's beslutningsforslag ligger noget af det i de paragraffer, der er udformet her. Andet af det er, skal vi sige tankegods til de overvejelser om en fremtidig lovgivning, der skal komme.

Flemming Hansen (KF):

Der er altid grund til at være særlig opmærksom, når Folketinget reagerer på enkeltstager, og især når det fører til lovgivning og lovændringer.

Sagen om Nordisk Fjer er et eksempel på en voldsom reaktion, men en begrundet reaktion, idet det er en af vor tids største finansskandaler med milliontab for leverandører, for banker, for aktionærer og med meget store konsekvenser for medarbejderne i de pågældende virksomheder og sandelig også for det omkringliggende samfund. Det er jo da også noget, der har interesseret pressen overordentlig meget. Ja, man kan ikke ligefrem sige, at det gælder Folketingets presseloge, i dag i hvert fald. Men det er måske, fordi der tilsyneladende er enighed på vej i sagen.

Det er vigtigt med hensyn til regnskaber og de øvrige informationer, at de grupper, jeg nævnte, har en mulighed for at basere deres tillid til en virksomhed på konkrete oplysninger, som de får fra virksomheden, og at disse oplysninger er så tæt på det ideelle som overhovedet muligt. Det gælder naturligvis alle former for virksomheder, men det gælder i særlig grad, må man sige, for børsnoterede virksomheder, der jo ejes af et meget stort antal mennesker.

Hvis vi ser på de grupper, jeg nævnte før, er en leverandør, der yder kredit på grundlag af tillid til sin kundes betalingsevne, det normale. Og normalt foregår et sådant samarbejde rimelig gnidningsløst. Banken, som yder kredit, er jo også en slags leverandør, blot af penge, og i de fleste virksomheder er bankerne jo en meget væsentlig partner.

Bankerne skal naturligvis have ubegrænset tillid til, at de regnskaber og de oplysninger, der forelægges dem, er korrekte. Man skulle normalt som bank kunne registrere tvivl om et firmas betalingsevne ved at se, hvor hårdt en virksomhed trækker på bevilgede kreditter. Imidlertid kan det være vanskeligt at vurdere især store virksomheder ved at bruge den model, fordi de har mange bankforbindelser, og fordi nogle af deres bankforbindelser ofte er udenlandske. Derfor kan bankerne ikke vurdere situationen ud fra, hvor hårdt man trækker på kreditterne. Men det er naturligvis nødvendigt, at bankerne kan have ubegrænset tillid.

I Nordisk Fjer-sagen har vi set, at bankerne har lidt milliardtab, og alene de danske banker

[Flemming Hansen]

har lidt tab på mange hundrede millioner kroner. Vi skal i virkeligheden alle prise os lykkelige for, at de danske banker er så velkonsoliderede, at de har kunnet bære disse tab. Tænk, hvilke konsekvenser det ville have, hvis det ikke havde været tilfældet, hvor mange uskyldige mennesker der så havde været ramt. Vi husker alle sammen de store bankskandaler, vi havde for år tilbage, hvordan det gik ud over ganske almindelige sparere.

Endelig har Nordisk Fjer-sagen haft rystende konsekvenser for medarbejderne og for aktionærene. Jeg vil i første omgang koncentrere mig om aktionærene.

Når vi taler om et børsnoteret selskab som Nordisk Fjer, hvem er det så, der ejer det? Hvem er de aktionærer, der lider tab?

Vi kender dem ikke alle sammen, men i dag kan vi konstatere, at når et børsnoteret selskab går ned og aktiekapitalen går tabt, så har det betydelige konsekvenser for tusindvis, ja, måske titusindvis af mennesker i det omkringliggende samfund.

Det er en velkendt sag i Nordisk Fjer-affæren, at ATP-fonden har tabt betydelige beløb. Det er måske, som om vi tænker: Skidt med det, når det er ATP-fonden. Den har jo aktier alle steder. Men ATP-fonden er os selv. Det er vores egen pension, der ligger i ATP-fonden, en del af den i hvert fald.

Mange mennesker investerer i dag deres personlige pension i den form, at de enten køber aktierne selv eller gennem pensionskasser eller gennem bankernes puljeordninger. De taber altså dele af deres pension, når en virksomhed som Nordisk Fjer går tabt.

Berlingske Tidende havde den 4. marts 1991 en meget, meget interessant opgørelse over, hvordan aktierne er fordelt i Danmark. Den viste, at 36 pct. af alle danskere over 18 år har aktier i danske virksomheder eller i virksomheder i det hele taget. Det er en stigning bare på 5 år fra 25 pct. til 36 pct., og hvis den fortsætter, så er det klart, at kun 5 år fremme er over halvdelen af alle danskere aktionærer i virksomhederne.

Dermed er problemstillingen ikke, som den har været før i tiden, hvor man talte – det gjorde specielt visse partier her i Folketinget – om disse fæle aktionærer, som udbyttede andre. I dag er aktionær et helt andet begreb. Det er noget, vi alle sammen er mere eller mindre.

Som sagt vil det om 5 år være over halvdelen af den danske befolkning, hvis udviklingen fortsætter. Derfor er den problemstilling, som Nordisk Fjer-sagen har givet anledning til, så væsentlig, at lovgivningen må være sådan – det krav må man stille som aktionær – at sådanne skandaler ikke kan finde sted, eller i hvert fald at de begrænses så meget som overhovedet muligt.

Jeg synes, det er vigtigt at slå fast, at det ikke er ulovligt, at et firma ikke tjener penge nok eller taber penge, men det er uacceptabelt, hvis de oplysninger, man har om en børsnoteret virksomhed, er fejlagtige eller direkte bedrageriske.

I den konservative folketingsgruppe finder vi i industriministerens forslag en klar forbedring i forhold til det, man har i dag. Men vi noterer os også, at ministeren selv siger i sine bemærkninger til forslaget, at der løbende foregår en gennemgang af selskabsloven med henblik på en forenkling og en fremtidstilpasning. Jeg lægger heri, at hvis de allerede fremsatte forslag ikke er nok, så vil ministeren komme med flere forslag.

Ser vi på de enkelte dele af ministerens forslag, så bekræfter Nordisk Fjer-sagen, som vi ser forslagene, at forslaget vedrørende revisorskift og om oplysningspligt er ganske væsentlige dele af forslaget. Det kan ikke være rigtigt, at man som i Nordisk Fjer-sagen kan skifte revisor 32 gange, uden at det stort set går op for aktionærene eller det omkringliggende samfund. Dermed har vi altså også relationen til oplysningspligt.

Jeg synes også, at der er god grund til at lægge mærke til ministerens forslag om, at hvis man skifter metode, så skal resultaterne suppleres med opgørelser og balancer med hensyn til, hvordan man gjorde det, hvordan tallene havde set ud sidste år, hvis man havde gjort det efter de samme principper.

Vi tilslutter os ministerens forslag og vil medvirke til et overordentlig seriøst udvalgsarbejde, hvad jeg fornemmer der er meget stor enighed om i Folketinget. Jeg synes, vi skal søge det bredest mulige flertal, bl.a. af den grund, jeg nævnte: Hvem ejer aktierne? Specielt Socialdemokratiets forslag ligger ganske tæt på regeringens forslag, så jeg tror, vi ved et grundigt udvalgsarbejde kan løse problemerne. Hensynet til de grupper, jeg omtalte indledningsvis, tilsi-

[Flemming Hansen]

ger, at vi gør det, men som sagt også hensynet til de mange mennesker, der er ansat i virksomhederne, og hvis job er i alvorlig fare, når sådan nogle ting sker.

Det Konservative Folkeparti går ind for en spredning af ejendomsretten. Jo flere der investerer i danske erhvervsvirksomheder, jo bedre synes vi det er. Dette mål kan kun nås, og det kan kun udvides og udvikles, hvis der er tillid til de oplysninger, man har om danske virksomheder. Også af den grund vil vi medvirke med al vor evne og vilje til et godt udvalgsarbejde og et resultat, som et bredt flertal i Folketinget kan samles om. Det tror jeg er vigtigt i denne sag.

Pia Larsen (V):

De lovforslag og beslutningsforslag, vi behandler her i dag, er alle sammen fremsat på baggrund af Nordisk Fjer-skandalen, som vi i de seneste måneder har set oprullet i pressen. Af pressen er det fremgået, at der efter al sandsynlighed er behov for en opstramning af reglerne om regnskabsaflæggelse, bestyrelsesansvar og revisoransvar.

Hvis det viser sig under den videre efterforskning af Nordisk Fjer-sagen, at det inden for de eksisterende lovrammer er muligt at føre bestyrelse, skiftende revisorer, et utal af banker for ikke at tale om store og små aktionærer så meget bag lyset, at det, alle troede var en stor, internationalt velrenommeret dansk koncern, i virkeligheden viste sig at være et stort fupnummer, så er der klart behov for, at vi som lovgivere får gjort noget ved det. Det skylder vi de dele af dansk erhvervsliv, der ligesom Nordisk Fjer skal konkurrere på lige fod med andre store virksomheder i udlandet, og det skylder vi de store og små aktionærer og medarbejderne.

Vi vil gerne have den almindelige dansker til at investere i dansk erhvervsliv. Derfor kan vi ikke have, at det at investere i danske virksomheder er lige så usikkert som at spille i de nye danske kasinoer. Når man lægger sine sparepenge dér, ved man på forhånd, at man løber en risiko. Men det at sætte sine sparepenge i selskaber som Nordisk Fjer har hidtil været betragtet og skulle gerne fortsat kunne betragtes som næsten lige så sikkert som at sætte penge i banken.

Det er klart, at der altid er brug for en vis risikovillighed, når man investerer i en virksomhed, men til gengæld er chancen for at få et

større udbytte end det, man kan være sikker på at få i sin bank, normalt også inden for rækkevidde, hvis man vælger at sætte sine penge i et selskab af den kaliber, som vi troede Nordisk Fjer var af.

Man kunne måske med rette hævde, at vi burde vente og se, hvad der i virkeligheden er foregået inden for lovens rammer, og hvad der er i strid med lovgivningen, inden vi fremsatte forslag om at ændre det eksisterende lovgrundlag. Men det står mere og mere klart, at det i hvert fald ikke kan skade at stramme op på det formelle lovgrundlag. Dér, hvor regeringen ønsker at stramme op, vil der for langt de fleste selskabers vedkommende blot være tale om at formalisere, hvad der allerede betragtes som sund fornuft og almindelig praksis.

I Venstre ligger det os meget på sinde, at disse opstramninger ikke kommer til at virke unødigt belastende og irriterende for erhvervslivet. Vi må hele tiden have for øje, at mål og indsats skal stå i passende forhold til hinanden. Det kan ikke understreges kraftigt nok, at der ikke er tale om, at vi fra Folketingets side ønsker at køre en kampagne mod erhvervslivet, og jeg tror da også, de fleste erhvervsvirksomheder kun vil se positivt på, at vi nu forsøger at foretage en yderligere præcisering i lovgivningen af, hvad der hidtil har været gældende praksis i langt de fleste selskaber, hvad angår regnskabsaflæggelse, bestyrelsesarbejde og revisors rolle i hele det spil.

I Socialdemokratiets forslag nr. L 134 foreslår man, at der skal udarbejdes en 5-års-regnskabsoversigt bestående af resultatopgørelse og balance af hensyn til muligheden for at følge udviklingen i selskabets økonomiske aktiviteter og forhold.

Den del af forslaget kan Venstre ikke støtte, idet der er tale om en unødigt arbejdsbyrde for selskabet og selskabets revisor, som ikke står i passende forhold til det udbytte, en regnskabslæser vil have af at læse resultatopgørelse og balance for op til 5 år tilbage i tiden.

Desuden foreslår Socialdemokratiet, at mindretalsaktionærer, der repræsenterer en tyvendel af aktiekapitalen, fremover skal kunne udpege en ekstra revisor til at deltage i revisionen.

Venstre mener, at den nugældende bestemmelse, der siger, at repræsentanter for en tiendedel af aktiekapitalen kan udpege en ekstra

[Pia Larsen]

revisor, må være tilstrækkelig, bl.a. under henvisning til, at en tiendedel af aktiekapitalen svarer til de normale bestemmelser, der vedrører minoritetsaktionærer.

Desuden foreslår Socialdemokratiet, at ved revisorskift skal såvel aktieselskabets bestyrelse som den afgående revisor give Københavns Fondsbørs en begrundet redegørelse for revisorskiftet.

Her mener Venstre, at regeringens forslag, nr. L 150, er bedre, fordi det her foreslås, at den tiltrædende revisor har pligt til at rette henvendelse til den fratrædende revisor, som igen har pligt til at oplyse årsagen til sin fratræden. Jeg mener, at der i regeringens forslag ligger en langt bedre mulighed for, at den nye revisor kan få oplyst den reelle grund til fratræden, når det sker, om jeg så må sige, under fire øjne med den tiltrædende revisor, frem for at oplysningerne skal offentliggøres via Københavns Fondsbørs.

Endelig foreslår Socialdemokratiet i nr. L 134, at revisor skal afgive revisionsberetning til generalforsamlingen.

Det mener Venstre ikke er nogen god idé, fordi der så kan opstå en tendens til at give færre oplysninger i revisionspåtegningen under henvisning til, at revisionsberetningen har været så meget fyldigere. Det vil betyde, at man skulle have været til stede på generalforsamlingen for at få fyldestgørende oplysninger, og at man, hvis man nøjes med at læse regnskabet, som er offentligt tilgængeligt, kun vil få begrænsede oplysninger via revisionspåtegningen.

I nr. L 135 foreslår Socialdemokratiet, at revisionen skal have samme oplysningspligt over for generalforsamlingen som bestyrelsen og direktionen.

I Venstre mener vi, at det fortsat skal være selskabets ledelse og kun selskabets ledelse, der skal besvare spørgsmål om selskabets økonomiske stilling. Det vil naturligvis altid være muligt for bestyrelsen at bede revisor om at redegøre for nogle regnskabsmæssige detaljer over for generalforsamlingen.

Dog kan vi i Venstre støtte regeringens forslag om, at revisor på generalforsamlingen skal besvare spørgsmål til belysning af revisors egne opgaver i forbindelse med regnskabet og påtegningen heraf.

I beslutningsforslag nr. B 17 foreslår SF, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsens beføjelser skal udvides med henblik på at kunne undersøge baggrunden for tilsyneladende uregelmæssigheder fra selskabets side. Jeg tolker SF's forslag overhen, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal overtage dele af ledelsens og revisors rolle. Det mener vi i Venstre ikke er nogen god idé. Vi ønsker at lægge op til, at bestyrelsens ansvar skal strammes op og i nogen grad også revisors. Det modsatte vil være tilfældet, hvis vi lægger en del af ansvaret over på Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. I så fald ville bestyrelsesmedlemmer i selskaber som Nordisk Fjer med ro i sindet kunne læne sig tilbage og forudsætte, at hvis ikke Erhvervs- og Selskabsstyrelsen reagerede på formodede uregelmæssigheder, så var der nok ikke nogen grund til at være bekymret, så kunne man tage det helt roligt.

SF foreslår i nr. B 18, at der skal ske en væsentlig reduktion af valgmulighederne mellem forskellige regnskabsprincipper. Jeg har svært ved at forestille mig, hvordan det vil være muligt at udarbejde en liste over tilladte regnskabsprincipper, som dækker de mange typer af virksomheder, vi har i Danmark. Desuden må det høre med til bestyrelsesansvaret at afgøre, om der foreligger et tilstrækkeligt grundlag for at ændre regnskabsprincip i en given situation, og dette skal i så fald tillige skulle forklares og begrundes i en note til regnskabet.

SF ønsker også, at regnskabsaflæggelsen skal indeholde en form for budgetlægning. Nu forholder det sig normalt sådan i et aktieselskab, at man udarbejder budgetter løbende over året og justerer dem efter de givne forhold. Det er ikke sådan, at man starter et regnskabsår med et budget og så kører videre med det resten af regnskabsåret. Et budget afhænger af mange ting: skiftende markedsf forhold, kursudsving m.m. og er således ikke nogen fast størrelse året igennem. Derfor vil budgetoplysninger i et årsregnskab reelt ikke have nogen værdi for regnskabslæsere.

I beslutningsforslag nr. B 19 foreslår SF, at det præciseres, hvilke dispositioner der kun er gyldige, hvis det fremgår af et godkendt bestyrelsesreferat, at dispositionen har været behandlet og godkendt på et bestyrelsesmøde.

For alle aktieselskaber foreligger der tegningsregler, der angiver, hvilke personer der kan indgå forpligtende aftaler på selskabets

[Pia Larsen]

vegne, og disse tegningsregler er offentligt tilgængelige. Hvis den administrerende direktør i et selskab overtræder selskabets tegningsregler, må det være en sag mellem direktøren og bestyrelsen. Det kan aldrig blive et lovgivningsanliggende.

Med hensyn til SF's forslag om direktionens pligt til at informere bestyrelsen om forhandlinger vedrørende større planlagte økonomiske dispositioner indeholder loven allerede nu en bestemmelse herom.

Regeringens lovforslag, nr. L 150, indeholder ud over de punkter, jeg allerede har omtalt i forbindelse med Socialdemokratiets og SF's forslag, en bestemmelse om, at kun et selskabs første regnskabsperiode kan omfatte et længere tidsrum end 12 måneder og da højst 18 måneder. Dette gælder da også ved etablering af koncernforhold, hvor det f.eks. kan være nødvendigt at omlægge et datterselskabs regnskabsår, så det passer med moderselskabets regnskabsår. Alle andre tilfælde af omlægninger af regnskabsåret skal fremover omfatte et kortere tidsrum end 12 måneder, og i alle tilfælde skal omlægningen anføres i en note og behørigt begrundes.

Det forslag kan Venstre støtte, fordi det forbedrer gennemsigtigheden og sammenligneligheden mellem et selskabs regnskaber. Gentagne omlægninger af regnskabsåret kan således ikke længere bruges til at sløre et selskabs økonomiske forhold.

Desuden foreslås det i nr. L 150, at revisor skal påse, at dokumenter såsom forretningsorden, aktiebog, bestyrelsens forhandlingsprotokol og revisionsprotokollen er ført og underskrevet i overensstemmelse med lovens krav. Der foreligger sådan set ikke noget nyt i denne bestemmelse, idet disse handlinger allerede nu udgør en del af revisors normale arbejde. Der er således kun tale om en præcisering af allerede gældende praksis.

Men det nye er, at revisor, såfremt han finder, at disse formkrav ikke er overholdt, skal udfærdige en særskilt erklæring herom, som skal vedlægges årsregnskabet. Det kan Venstre støtte, da der her foreligger en mulighed for at give flere relevante oplysninger om selskabets forhold til aktionærerne, end det hidtil har været tilfældet.

Desuden foreslås det, at årsregnskaber på børsnoterede aktieselskaber skal indsendes senest 5 måneder efter, at regnskabsåret er slut.

Denne del af forslaget kan Venstre også gå ind for, da der også her er tale om at give offentligheden mulighed for at få sikre og pålidelige oplysninger om et selskabs økonomiske forhold på et så tidligt tidspunkt som muligt efter årsregnskabets afslutning.

Afslutningsvis skal jeg sige, at Venstre støtter regeringens forslag, men ikke Socialdemokratiets og SF's. Vi finder, at regeringens forslag mest hensigtsmæssigt foretager de nødvendige justeringer af lovgivningen, som vi alle mener bør foretages på baggrund af Nordisk Fjer-skandalen.

Dog er der visse elementer i Socialdemokratiets forslag, som vi gerne vil se positivt på under udvalgsbehandlingen.

Rahbæk Møller (SF):

Vi kan umiddelbart støtte både regeringens og Socialdemokratiets forslag. Det er glædeligt, at der nu er en erkendelse af, at der skal gøres noget, og at lovgivningen skal strammes op. Det, vi diskuterer, er kun, hvor langt vi skal gå.

I regeringens forslag vedrørende regnskabsloven foreslås det, at årsregnskabet skal indsendes tidligere. Det foreslås, at der skal være begrænsninger på, hvor meget man kan omlægge regnskabsåret for at udsætte regnskabsopgivelsen, og endelig foreslås det, at hvis man ændrer regnskabsprincip, så skal der foreligge to regnskaber. Det sidste forslag har vi alle sammen med.

Men det er så alt, hvad der er. De mange vidtgående bestemmelser, der findes i den nuværende årsregnskabslov – det er meget vidtgående rammer, der findes i den nuværende regnskabslov, for at vælge regnskabsprincip – foreslås ikke begrænset, og fru Pia Larsen sagde endda, at det næppe ville være muligt at opstille en sådan liste over, hvad der kunne være tilladt.

Jo, det er så sandelig muligt. Det findes. Det gør revisororganisationerne nemlig. De anbefaler ikke deres medlemmer at udforme regnskaber efter alle de muligheder, der er tilladt efter årsregnskabsloven, for det ville ganske enkelt være uhæderligt. Derfor laver de interne lister over, hvad gode revisorer bør gøre. Det vil revisororganisationer altid gøre, og jeg tror ikke, det er muligt at udforme lovgivning så detaljeret, som det kan gøres i en intern retningslinje.

[Rahbæk Møller]

Men spørgsmålet er: Skal der være så stor forskel mellem lovgivning og nogle interne bestemmelser? Det tror jeg ikke er nødvendigt.

Jeg vil også føje til: Hvis revisorer bryder de interne bestemmelser, men holder sig inden for lovgivningen, hvad er retstilstanden så? Det er jo ikke forbudt at bryde en intern vejledning i en organisation.

Derfor tror vi, det er nødvendigt at kigge på selve årsregnskabslovens bestemmelser og prøve at indskrænke valgmulighederne dér. Hvis man følger dagspressen, f.eks. Dagbladet Børsen, kan man finde masser af kommentarer fra sagkyndig side, der påpeger nøjagtig det samme forhold.

Der har også været en del kommentarer til det forslag, vi har i vores beslutningsforslag om at kigge på fremadrettede elementer, og derfor vil jeg godt præcisere, at der i denne tid foregår en diskussion – som vi er bekendt med, og som vi går ud fra at de, der følger med i den løbende debat, også er bekendt med – om der kan indbygges fremadrettede elementer.

Jeg synes, det vil være naturligt, at Folketinget, når vi kigger på disse ting, også følger med i den diskussion og tager stilling til den. Det, jeg synes ministeren kunne gøre, var at foretage en eller anden udredning til os om, hvad der kan gøres. Derimod tror jeg ikke – ellers er jeg enig i resten – at vi er klar til i dag at indbygge fremadrettede elementer; det er noget, der bør undersøges. Men vi bør lade os inspirere af den sagkyndige diskussion, der foregår.

Hvad angår revisorerne, foreslår ministeren, at en afgående revisor skal meddele til sin efterfølger, hvorfor man er fratrukket, og det er jo godt. Det foreslås også, at det skal meddeles til Børsen, at man er fratrukket. Derimod foreslås det ikke – men det har Socialdemokratiet dog med – at det begrundes, hvorfor man er fratrukket.

Det er interessant, at regeringen mangler den sidste bestemmelse, det er også interessant, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen overhovedet ikke er nævnt i den forbindelse. For et par år siden fik vi på SF's foranledning indføjet en bestemmelse om, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bliver underrettet, når der skiftes revisor. Denne bestemmelse må vi nok erkende – altså vi, der var fædre til den – at vi ikke har haft megen glæde af, og det hænger selvfølgelig sammen med spørgsmålet om, hvad Erhvervs- og

Selskabsstyrelsens opgaver er. Er det, som ministeren siger, en ren registreringsmyndighed, der bare tager, hvad de får, og putter det i den rigtige orden og så i øvrigt ikke foretager sig noget som helst, selv om de ikke kan undgå en gang imellem at undre sig over de oplysninger, de får, eller er det et sted, hvor man reagerer på, hvad der sker?

Dér vil jeg godt understrege, at jeg ikke forestiller mig, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bør være en tilsynsmyndighed i samme forstand, som Finanstilsynet er tilsynsmyndighed over for pengeinstitutterne. Det ville være fuldkommen uoverskueligt, og det ville, som flere har sagt, også undergrave ledelsens og revisors ansvar. Den bør derimod reagere på unormale forhold.

Det er jo ikke et ukendt fænomen; det er det, der findes i England, og jeg har ikke hørt – og jeg vil godt høre, hvis der er nogen, der er vidende om det – at der i England skulle være sket et almindeligt forfald af regnskabsaflæggelsen og en undergravning af bestyrelsers og revisorers pligter, fordi man har en erhvervs- og selskabsstyrelse, som har mulighed for at gå ind, når der er advarselsslamper, der lyser. Jeg tror ikke, der er nogen, der kender sådanne eksempler.

O.k., jeg læser tendensen, og tendensen i både regeringens og Socialdemokratiets forslag er, at man altså ikke vil have Erhvervs- og Selskabsstyrelsen aktiviseret på nogen måde. Det skal være en sløv registreringsvirksomhed, som den altid har været.

Det, man altså tænker på, når man nu erkender behovet for, at nogle følger med, er Københavns Fondsbørs. Det kan da være, det vil virke, lad os kigge på det, men jeg tror, det ville være godt med en dobbeltsikring. Jeg er ikke altid begejstret for engelske forhold, specielt under Thatcher, men selv under Mrs. Thatcher kørte man jo altså en aktiv erhvervs- og selskabsstyrelse, og på det punkt ville jeg gerne efterligne England.

Hvad angår orientering af generalforsamlingen, har regeringen nogle mindre punkter. Dér har Socialdemokratiet et interessant forslag, som jo ikke er en ny tanke, nemlig at indføre en revisorberetning. Det er en tanke, der har været fremme meget tidligere, idet den revisorkommission, som forhenværende industriminister Ib Stetter nedsatte, foreslog en langt mere udbydende revisionspåtegning, mere forklarende.

[Rahbæk Møller]

Det blev – og med rette, mener jeg – kritiseret med, at man dermed ville udviske begrebet en blank påtegning, og derfor bør denne idé ikke følges. Netop derfor dukkede tanken op også i Industriministeriet om så at beholde begrebet en blank påtegning, men genindføre det, der hedder en revisionsberetning. Det foreslog SF i den række revisorlove, vi kom med på det tidspunkt. Det blev desværre ikke vedtaget, men nu foreslår Socialdemokratiet så, at denne tanke genoptages. Jeg tror stadig væk, det er en rigtig tanke, og jeg tror, vi skal følge den.

Jeg tror stort set, jeg har kommenteret Socialdemokratiets forslag. Det eneste, jeg vil føje til nu, er, at der er en markant undladelse i både regeringens og Socialdemokratiets forslag, nemlig at ingen beskæftiger sig med bestyrelsen. Nu ved vi alle sammen, at på et eller andet tidspunkt skal vi ind i en debat om bestyrelsens ansvar. Vi ved også godt, at det er for tidligt at tage den nu, så længe undersøgelser og politiksager osv. kører. De ting skal være afklaret, før vi kan tage den.

Men der er ét hjørne, jeg mener vi alle nu kan tage stilling til, nemlig at ingen kan tage et ansvar uden at være informeret. Og dér ved vi jo altså desværre, at der er for store muligheder i den nuværende lovgivning for simpelt hen at køre uden om bestyrelsen eller dele af bestyrelsen.

Det skal ikke skjules, at når vi kender til problematikken, skyldes det i høj grad, at vi har fået medarbejderrepræsentanter. Og det kan da også være, at indførelsen af medarbejderrepræsentanter har forøget tendensen til at køre uden om dele af bestyrelsen.

Men jeg vil fastholde, at hvis bestyrelsen skal have et ansvar – og det synes jeg den skal have – så skal den også have viden til det. Det er mystisk, at det kan forekomme i nogle konkrete tilfælde, at et bestyrelsesmedlem opdager, at virksomhedens bygninger er solgt, uden at han var så meget som informeret endsige havde godkendt det. Dette må vel ikke kunne forekomme.

Det samme gælder planer om fusioner. Både ministeren og fru Pia Larsen siger, at man jo ikke kan fusionere en virksomhed uden bestyrelsens godkendelse, og det er da rigtigt, men man kan sandelig køre planerne helt frem til den endelige beslutning, så det kommer som en overrumpling: I morgen fusionerer vi, skal vi godkende det her og nu?

Der burde være en pligt til, at man på et meget, meget tidligere stadium inddrog bestyrelsen i planer, der var af så vidtgående karakter.

Afsluttende vil jeg sige, at det jo er indlysende af debatten her, at der vil ske noget. Jeg er lidt nervøs for, at der efter dansk skik sker for lidt og for sent. Vi har jo en speciel dansk tradition for lukkethed omkring regnskaber, som jeg ikke tror har været til gavn for dansk erhvervs- liv.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til ministeren, som på en så sober måde foretog en gennemgang af disse seks forslag, vi nu har til behandling – selvfølgelig ud fra det lovforslag, L 150, som er regeringens eget, og som på mig virker lidt, som om man har taget gode ideer fra alle mulige.

Men som den eneste, så vidt jeg har kunnet høre, har ministeren sagt det, der i hvert fald for mig er det forløsende ord: Vi skal gøre det i sammenhæng med de EF-direktiver, som er under udarbejdelse, og som er blevet vedtaget osv., og ikke – og det skal så være mine ord – som en hovsaløsning, fordi vi nu altså har fået en skandale; den hedder Nordisk Fjer.

Der er godt nok nogle domstole, der sidder og kigger på det og prøver at finde ud af, om der er noget ulovligt: Er der det ene eller det andet, hvad kan vi gøre ved det? Men nu skal vi altså pludselig partout lave en lovgivning, som sikrer os, at vi ikke får en ny Nordisk Fjer-skandale, men som måske risikerer at indebære, at vi får meget andet, som vil være til ulempe eller være en dårlig ting for erhvervslivet.

Derfor mener jeg, at vi i udvalget skulle bede om en gennemgang af de 12 direktivforslag, som vi allerede har nu, plus alle forordningerne og så se på, hvordan det kommer til at passe ind i det hele. Det er ikke småting, og derfor vil jeg i udvalget bede ministeren eller ministeriet om at udarbejde en samkøring af de direktivforslag og forordninger, som ikke blot er vedtaget, men som også er på bordet og undervejs til vedtagelse. Jeg synes, det er en lille smule latterligt, hvis vi står her i Danmark og, fordi vi er blevet skræmte over en sag – og der kan være god grund til at blive skræmt og alt muligt, det er ikke det – laver en hovsaløsning, en ny lovgivning, så vi om et år må sige: Men i øvrigt står vi med en fuldstændig særegen lovgivning i Dan-

[Annette Just]

mark, mens alle de andre EF-lande har fundet en fornuftig løsning.

Vi skal give erhvervslivet mulighed for også at kunne leve med den lovgivning, og det, jeg er bange for, er, at vi nogle gange ved sådan at blive lidt skræmte får lavet noget, som i virkeligheden ikke er til helhedens bedste. Derfor tager jeg i hvert fald ministerens ord for, at ministeren ønsker at lave en gennemgang og en tilpasning til den EF-lovgivning, der er undervejs.

På det grundlag vil vi gerne gå ind i et positivt arbejde og vil så også tage det næste skridt med og sige, vi også skal se på bestyrelsens ansvar i sådanne foretagender; ingen tvivl om den sag.

Der er også megen fornuft i, at der skal gives en begrundelse, når man laver et revisorskift. Det skal ikke kun være, fordi revisoren dør; der kan jo også være andre grunde. Men jeg vil gå stærkt imod, at vi laver noget, som ikke er i tråd med det arbejde, der laves i resten af EF-markedet. Det er livsfarligt for danske erhvervsvirksomheder, hvis vi nu endnu en gang laver forhindringsløb for industri, der skal sælges fra Danmark.

Sonja Albrink (CD):

De lovforslag og beslutningsforslag, som vi behandler i dag, har, som tidligere ordførere har været inde på, en markant baggrund i Nordisk Fjer-sagen. I Nordisk Fjer-sagen var der jo tre problemer: Det var, at virksomheden skiftede regnskabsprincipper 32 gange på 6 år, at den også skiftede revisor et utal af gange, og at aktionærerne ikke anede, hvad der foregik.

Til industriministerens lovforslag skal jeg sige følgende: Vi er i CD meget glade for, at industriministeren har taget initiativ til dette lovforslag. Vi synes, det er godt, at der sker en opstramning af årsregnskabsloven. Ministeren ændrer flere paragraffer i årsregnskabsloven, og disse ændringer håber jeg at vi kan få belyst i forbindelse med udvalgsarbejdet. Det er jo et af de store lovforslag, som kræver en god og grundig udvalgsbehandling.

Om Socialdemokratiets lovforslag vil jeg sige følgende: Der er utrolig mange ligheder imellem regeringens og Socialdemokratiets lovforslag, og jeg kunne fristes til at spørge, om det ikke havde været en god idé, at man havde sat sig sammen, når man nu begge to gik med sådan nogle gruelig gode tanker. Jeg skal ikke

komme nærmere ind på Socialdemokratiets lovforslag, men sige, at der er mange gode intentioner i disse.

Til SF's tre beslutningsforslag skal jeg melde, at vi i CD ikke kan støtte disse tre beslutningsforslag.

Centrum-Demokraterne håber, at der med industriministerens forslag til opstramning af årsregnskabsloven bliver sørget for, at vi ikke ser nye Nordisk Fjer-sager. Jeg synes også, at vi bør overveje, om der er andre steder, vi skal stramme op. Her tænker jeg på aktieselskabsloven; men dette spørgsmål vil jeg overlade til industriministeren at undersøge.

Jeg kan melde, at Centrum-Demokraterne kan tilsige en positiv udvalgsbehandling. Vi håber, at der kommer et godt resultat ud af alle disse lovforslag.

Lone Dybkjær (RV):

I en tid, hvor vi fra Det Radikale Venstre ikke synes, der er så god anledning til at rose Socialdemokratiet særlig meget, vil jeg da godt her gøre det, fordi jeg synes, det er godt, at Socialdemokratiet var så hurtigt ude med et forslag på dette område. Jeg tror også, at det har været medvirkende til, at industriministeren tilsvarende kom ret hurtigt frem med, hvordan man kunne forestille sig at vi fulgte op på Nordisk Fjer-skandalen og navnlig på det lidt mere generelle, som hele den skandale gav anledning til.

Jeg skal ikke gå ind i en meget detaljeret kommentering af alle forslagene, for jeg synes, at de ordførertaler, der har været indtil nu, viser, at det vil være muligt at opnå bred enighed i udvalget, og at vi i virkeligheden så kan prøve at se, om de forskelle, der er, alligevel ikke på en eller anden måde kan forhandles på plads dér.

Det, jeg dog føler trang til at sige om et enkelt punkt blot sådan til ministerens foreløbige afvejning, er, at vi nu ikke er så overbevist om, at Socialdemokratiet ikke har ret i, at man skal have lov til at kræve en medrevisor allerede ved 5 pct. Men vi ser det jo altså også i sammenhæng med den øvrige 5 og 10 pct.-diskussion i forbindelse med insiderhandel, så det kan vi vende tilbage til i den sammenhæng.

Der er navnlig to ting, som jeg gerne vil tage op her. Den ene er spørgsmålet om bestyrelsen og ansvarsforflygtigheden, og den anden er spørgsmålet om revisorafhængigheden.

[Lone Dybkjær]

Når jeg går lidt ind på spørgsmålet om bestyrelsens ansvarsforflygtigelse, så er det, fordi også SF har det element inde i sine beslutningsforslag, og jeg synes i allerhøjeste grad, at Nordisk Fjer-skandalen viser, at der er tale om, at man prøver på at fralægge sig ansvaret. Jeg er da i øvrigt enig med SF's ordfører, hr. Rahbæk Møller, i, at det er nødvendigt, man har en viden, for at man kan have et ansvar. Det er jo overladt til domstolene at finde ud af, i hvilket omfang bestyrelsen dér havde en viden eller ikke havde en viden, men det, jeg synes er og var lidt påfaldende, det er den hurtige facon, som man trods alt havde med hensyn til at vaske hænder, når det drejede sig om Nordisk Fjer-skandalen.

Jeg synes ikke, hr. Rahbæk Møllers og SF's forslag er de rigtige med hensyn til bestyrelsens ansvar, men jeg synes, det er rigtigt, at vi diskuterer bestyrelsens ansvar og også de muligheder, bestyrelsen har for at have noget at have ansvaret i. Jeg synes, hr. Rahbæk Møller ser lidt væk fra, at bestyrelsen jo i dag rent formelt faktisk har et ansvar, og det er derfor også op til bestyrelsen at lægge nogle retningslinjer for sit eget arbejde og gøre det på en sådan måde, at der ikke opstår en situation som det eksempel, hr. Rahbæk Møller var fremme med, hvor man i den daglige ledelse, direktionen, kan gå meget langt med en fusion, og så kan den faktisk i realiteten blive forelagt bestyrelsen, omtrent dagen før fusionen finder sted.

Det finder hr. Rahbæk Møller ikke acceptabelt. Det finder jeg naturligvis heller ikke acceptabelt, men spørgsmålet er altså, om det ikke er bestyrelsen selv, der skulle have udstukket nogle retningslinjer for sin direktion, som den jo sådan set ansætter. Bestyrelsen ansætter; nu kan direktionen godt være ansat under en tidligere bestyrelse og alt det dér, men formelt er det i hvert fald bestyrelsen, der ansætter direktionen og dermed jo også tilrettelægger de arbejdsfaconer, der skal være gældende i virksomheden.

Derfor synes jeg også, at bestyrelsens måde at arbejde på i sig selv indebærer, at når man har ansvaret, så skal man også udmønte det. Om der så er nogle ting, vi kan gøre, det vil jeg ikke afvise. Jeg synes i hvert fald, vi skal tage diskussionen op, for den er vigtig.

Jeg er i øvrigt enig med hr. Rahbæk Møller i, at vi sandsynligvis har fået en udvikling, ved at

der er kommet medarbejderrepræsentanter; det har betydet, at bestyrelsen måske er mindre informeret, end bestyrelser var før i tiden, og det var selvfølgelig ikke det, der var meningen; jeg er lige ved at sige tværtimod. Nu er det nok meget forskelligt fra virksomhed til virksomhed, men det er givet, man kan finde eksempler på virksomheder, hvor det er tilfældet.

Det andet, som jeg godt ville tage frem her, er spørgsmålet om revisorafhængigheden, som jeg ikke synes vi har været inde på, men som man i det sidste nummer af Revision og Regnskabsvæsen netop begynder at diskutere. Med det mener jeg, at der jo faktisk, ved at en revisor både kan være sparringspartner for virksomheden og kontrollant, er tale om en dobbeltrolle, som jeg synes vi er nødt til at diskutere om i virkeligheden er acceptabel. Kan en revisor, der faktisk også er sparringspartner, i virkeligheden samtidig være offentlighedens kontrollant for den pågældende virksomhed? Det føler jeg ikke. Hr. Erling Olsen gav mig eksemplet om, hvornår man har forestillet sig at en dommer samtidig var træner for det ene af holdene, og det er jo lidt den samme situation, som vi kan have i forbindelse med revisoren og den dobbeltrolle, revisoren kan have i forbindelse med den pågældende virksomhed.

Hertil kommer, at det jo ikke kan nytte noget, at vi skjuler, at revisoren også er økonomisk afhængig af virksomheden. Hvis revisoren f.eks. kommer og fremlægger et regnskab kritisk, så har vi eksempler på – jeg tror, vi alle kender dem – at bestyrelsen siger, at det vil man ikke acceptere, og hvis revisionen fastholder bemærkningerne på den og den måde, så er man ikke revisor for det pågældende firma mere. Det er klart noget, vi ikke kan bevise, det ved jeg godt, men derfor kan vi godt vide, at det eksisterer.

Dér er der altså også tale om en revisorafhængighed, selvfølgelig økonomisk afhængighed af den pågældende virksomhed, som gør, at man kan spørge sig selv, i hvilket omfang man er i stand til at være offentlighedens, eller hvad vi nu skal kalde det, repræsentant i denne sammenhæng. Under alle omstændigheder kunne man godt diskutere spørgsmålet, navnlig når der er tale om revisorer, der kun er revisorer for et enkelt eller få firmaer, hvor det uden videre er helt åbenbart, at man kommer i en stærk afhængighed.

[Lone Dybkjær]

Jeg skal ikke lægge mig fast på, at man ikke må nøjes med at være revisor for et enkelt eller få firmaer, for jeg er godt klar over, at det kan føre til, at vi kun kan have de store revisionselskaber, og det er ikke den udvikling, jeg tror nødvendigvis er den rigtige. Jeg tror heller ikke, at den nødvendigvis i virkeligheden giver et bedre revisionsvæsen, men jeg synes, at vi skal diskutere denne dobbeltrolle og den afhængighed, som revisorerne er i, og jeg synes, det er fint, at man i Revision og Regnskabsvæsen netop tager fat på den debat. Den kan vi måske så følge op i udvalget og få en nærmere drøftelse af, om der er noget, vi her kan gøre med sund fornuft, sådan at tingene bliver bedre.

Det er klart, at noget vil ske, i det øjeblik aktionærerne i højere grad kan kræve medrevisor, og nogle af tingene vil også ske ved, at der kommer mere debat på aktionærforsamlingerne, på generalforsamlingerne, men om det er tilstrækkeligt, skal jeg ikke kunne sige. Jeg synes derfor, vi skulle benytte lejligheden til at få det drøftet i udvalget.

Med disse bemærkninger kan vi også, således som det er fremgået, tilsige en positiv udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det er jo glædeligt, at der ikke er så store forskelle i vores opfattelser, og derfor er det heller ikke for at få en lang diskussion med fru Lone Dybkjær, at jeg bad om en kort bemærkning.

Men fru Lone Dybkjær taler meget om bestyrelsesansvar osv., og jeg har forstået på ministeren, at det kommer der selvstændige lovforslag om. Det er ikke omfattet af dette lovforslag, fordi det vil tage for lang tid at få udarbejdet, og derfor er jeg ikke på Det Konservative Folkepartis vegne gået ind i denne debat.

I øvrigt synes jeg, at det er interessant at bemærke, fru Lone Dybkjær, at når man taler med virksomheder og bestyrelsesmedlemmer – hvad jeg i hvert fald har gjort meget i forbindelse med den debat, vi skulle have i dag, og hele denne problematik – så er der nemlig en forskel på, hvordan direktionen opfatter disse lovforslag, og hvordan bestyrelsesmedlemmer opfatter dem. Det er derfor meget relevant at få en debat om hele bestyrelsesproblematikken, men det kommer altså på et senere tidspunkt.

Og så en enkelt kort kommentar til diskussionen om revisorerne. Der er det min opfattelse, at revisionsfirmaerne i dag er så store, at jeg ikke kan forestille mig, at man er afhængig af en enkelt virksomhed, i hvert fald ikke når vi taler om børsnoterede virksomheder. De bruger så store revisionselskaber, normalt internationale selskaber, at jeg ikke tror, man kan sige, at der er tale om, at en revisor er afhængig af en bestemt virksomhed.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

For det første vil jeg godt complimentere fru Lone Dybkjær for at have kvalificeret debatten. Der var væsentlige ting, der blev taget op.

Hvad angår selve spørgsmålet om bestyrelsesansvar, er jeg enig med hr. Flemming Hansen i, at det er noget, vi skal tage op. Men det er for tidligt; mens undersøgelsen kører, kan vi ikke gøre det, så vi taler kun om oplysning. Der er det rigtigt, som fru Lone Dybkjær siger, at bestyrelsen kan forlange de oplysninger, den vil, men det er jo et spørgsmål om flertallet. Det er hele spørgsmålet om, at hvis man sidder som mindretalsaktionær og -bestyrelsesmedlem, som en medarbejderrepræsentant jo gør, hvad så? Så er man jo også ansvarlig, men det kan man jo kun være, hvis man får oplysninger. I det tilfælde, der har givet anledning til debatten her, var bestyrelsesformanden yderst orienteret om alt, hvad der foregik, men det gjaldt altså åbenbart ikke – eller måske ikke alle – bestyrelsesmedlemmerne. Det er den problematik, vi er inde i.

Hvad angår revisorerne, det er det gamle spørgsmål, om de må være rådgivere. Det har jeg personlig været dybt involveret i, for det er et godt spørgsmål. Min konklusion er blevet, at det kan vi ikke nægte dem. Især i mindre virksomheder er det urealistisk at forestille sig at revisorer ikke vil bidrage med rådgivning. Det er ganske urealistisk. Det er muligt, at man kan lave en eller anden skelnen mellem store og små, det skal jeg ikke afvise, men et generelt forbud mod rådgivning hører ikke til i virkelighedens verden, selv om der er en konflikt. Jeg forstår det godt. Derimod tror jeg nok, vi skal til at gå ind i det spørgsmål, som fru Lone Dybkjær var inde på, nemlig hvor afhængig må man være af en enkelt kunde? Det var nemlig også noget, som revisorer i mine efterhånden mange dis-

[Rahbæk Møller]

kussioner med dem selv peger på som et problem nogle steder. Det er klart, at det ikke er enkelt at formulere, for hvis man tænker på et nystartet selskab, skal én kunde være den første, og så er det 100 pct. Man må altså prøve at formulere en eller anden grænse, som er realistisk, men som siger, at man ikke må være afhængig. Det tror jeg vi skal til at arbejde med.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Jeg vil blot sige til fru Lone Dybkjær om spørgsmålet om at være sparringspartner og offentlighedens repræsentant for revisors vedkommende, at revisor jo også skal overholde gældende lov, så dér kan jeg ikke se, der ligger noget problem. Med hensyn til den økonomiske afhængighed vil jeg give de tidligere ordførere ret i, at de fleste store revisionsfirmaer har så mange store klienter, så de går ikke ned og hjem, fordi de skulle miste en kunde. Det kan vi jo se: der er mange revisorer i Nordisk Fjer-sagen, der er gået og har smækket med døren.

Igen med hensyn til revisors rolle, og hvad man accepterer og bliver pålagt fra klientens side, er der netop i børsnoterede selskaber to uafhængige revisorer, som skulle borge for kvaliteten.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er altid rart, når der er nogen, der gider høre efter, hvad man siger, og går ind i en dialog om ens synspunkter, så det er jeg da glad for.

Jeg vil gerne sige til hr. Flemming Hansen, at jeg godt er klar over, at spørgsmålet om bestyrelsens ansvar kommer i en anden sammenhæng, men når vi nu har den situation, vi har, at det jo tager udgangspunkt i Nordisk Fjer-skandalen, er det jo ret nærliggende at tage det op. Det var i øvrigt også, fordi hr. Rahbæk Møller var inde på det og prøvede at sige nogle ord om det, men jeg erkender også, at det er ikke noget, vi skal tage op i denne sammenhæng, men netop noget, vi kan begynde at drøfte, så vi er forberedt, når vi skal til at træffe lidt mere definitive bestemmelser om tingene.

Så er der spørgsmålet om afhængighed. Jeg skal heller ikke sige, at man ikke skal have lov

til at være sparringspartner i forbindelse med virksomheder. Jeg tror også, det kan være betænkeligt at sige, at det må man ikke. Jeg synes bare, vi er nødt til at diskutere den reelle afhængighed, der er tale om. Jeg tror ikke kun, det er et spørgsmål om, at man er afhængig af en enkelt kunde, så er det da særlig grelt, men jeg tror også, at hvis man har en større revisionsvirksomhed, så kan man være afhængig af sine kunder. Alle, der skal tjene nogle penge, kender til, at man under en eller anden form bliver afhængig af sin indkomst, det gør man for så vidt også som folketingsmedlem. Det er den problematik, som jeg synes vi skal diskutere igennem og så se, om vi kan komme et stykke ad vejen. Jeg synes derfor også, det er fint, at revisions- og regnskabsvæsenet er begyndt at tage det op, og det, vi jo kan opfordre til, er, at endnu flere blander sig i debatten, så vi kan få et mere kvalificeret grundlag at diskutere disse ting på.

Lysholm Christensen (KRF):

De foreliggende lovforslag og beslutningsforslag fra henholdsvis industriministeren, Socialdemokratiet og SF er som bekendt fremkommet på baggrund af en omfattende finansskandale, som har chokeret hele landet. Man kan næppe sige, at H.C. Andersen kan bruges i den sammenhæng, for her er ikke blot tale om en lille fjer, som har bragt mange høns på Folketingets bord. Der er virkelig tale om et alvorligt problem, som vi naturligvis må tage fat i, men der er jo den risiko ved lovgivning på baggrund af en konkret sag, at man fristes til at gå længere, end problemfeltet berettiger til. Det skal vi nok være opmærksom på i forbindelse med gennemførelsen af denne lovgivning.

Jeg vil godt takke ministeren for en grundig gennemgang af hele problemområdet, og jeg kan straks sige, at det lovforslag, som industriministeren har fremsat her, synes vi i rimeligt omfang tager fat i de foreliggende problemer. Vi kan allerede nu tilsige en positiv medvirken til udvalgsarbejdet. Vi har sympati for den måde, som man foreslår de fleste af problemerne løst på om omlægning af regnskabsår, indsendelsesfrister, oplysning om revisors fratreden, meddelelser til Fondsbørsen osv. Det ser rimeligt fornuftigt ud, og vi er i hvert fald i udgangspunktet positive over for det.

Men vi vil også godt se lidt på nogle af de ting, som er nævnt i Socialdemokratiets og i

[Lysholm Christensen]

SF's forslag. Det kan godt være, der er punkter, hvor vi kan være med til noget. Det er f.eks. spørgsmålet om afgivelse af redegørelse til Fondsbørsen ved revisorskift. Det er muligt, at det er rigtigt at gå det skridt videre, og vi mener egentlig også, at der bør foretages en reduktion i muligheden for valg af regnskabsprincipper. I andre lande går man vel langt videre, end vi gør hertilands, når det gælder regler om valg af regnskabsprincipper.

Derimod er vi lidt betænkelige ved forslaget om 5-års-regnskabsoversigter. Det kan endda gå, hvis man ikke har ændret regnskabsprincip i perioden, men har man det, vil det vel nærmest være umuligt at lave en sammenligning over 5 år, for i større koncerner vil det formentlig være helt umuligt at lave noget, som giver et sammenligningsgrundlag over den periode.

Når det gælder minoritetsbeskyttelsen, må jeg nok sige, at vi er tilfredse med den tiendedel, som vi har nu, og medvirker ikke til ændring til en tyvendedel.

Jeg har noteret mig, at der er en positiv modtagelse på tværs af salens midte, så der er vel håb om, at dette kan ende med en fornuftig lovgivning om dette alvorlige problem, og vi medvirker i hvert fald gerne fra Kristeligt Folkepartis side.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslagene til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Jytte Andersen (S), Pernille Forchhammer (S), Jytte Hilden (S), Hans Jørgen Jensen (S), Jørn Pedersen (S), Jan Petersen (S), Peder Sass (S), Grete Schødt (S) og Taanquist (S) har meddelt mig, at de til socialministeren og indenrigsministeren ønsker at stille følgende:

Forespørgsel.

»På hvilken måde og med hvilket tidsperspektiv vil regeringen sikre, at ventelisterne til dagforanstaltninger for børn afvikles på en pædagogisk og økonomisk forsvarlig måde?«

(Forespørgsel nr. F 13).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Sundhedsudvalget (8/3 91):

Udtræder: Erling Christensen (S)

Nyt medl.: Dorte Bennedsen (S)

Udtræder: Duetoft (CD)

Ny stedf.: Bente Juncker (CD)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 12. marts 1991 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.08